

schaffen. In het bijzondere gedeelte wordt van de bismuthbehandeling nog geen melding gemaakt. Waarschijnlijk zijn de medewerkers hierover nog niet tot een vaststaand oordeel gekomen, want ook in het afzonderlijke hoofdstuk over de behandeling wordt het slechts volledigheidshalve vermeld.

Een kort slotwoord van A. VON WASSERMANN besluit het boek.

D. E. COHEN.

Jahresbericht über die gesamte Chirurgie und ihre Grenzgebiete, zugleich bibliographisches Jahresregister des Zentralorgans für die gesamte Chirurgie und ihre Grenzgebiete und Fortsetzung des Hildebrandschen Jahresberichtes über die Fortschritte auf dem Gebiete der Chirurgie und des Glaessnerschen Jahrbuchs für orthopaedische Chirurgie. Siebenundzwanzigsten Jahrgang. Bericht über das Jahr 1921. J. F. BERGMANN und J. SPRINGER, Munchen und Berlin 1924.

Een boek, dat bij literatuurstudie van zeer groote waarde is. Het bevat in ongeveer duizend bladzijden systematisch gerangschikt de titels van de zeer vele publicaties op chirurgisch en verwant gebied in 1921 die gerefereerd zijn in het *Zentralorgan für die gesamte Chirurgie*. De meeste afdeelingen worden door een samenvattend overzicht voorafgegaan. Bij elken titel wordt de plaats van het referaat in het *Zentralorgan* vermeld.

S. M. KROPVELD.

BAUER und BECK (Weenen), *Atlas der Histopathologie der Nase und ihrer Nebenhöhlen*. Eerste aflevering, 1924. CURT KABITSCH. Leipzig. Verschijnt in 10 afleveringen, elk 5 Goldmark.

De heilkundige behandeling en de klinische diagnostiek van de aandoeningen van neus- en bijholten schijnt een hoogtepunt bereikt te hebben. Terecht wijzen zoowel H. NEUMANN in een aanbevelend woord vooraf, als de schrijvers in hun inleiding er op, dat verdere vooruitgang vooral te wachten is van een meer verfijnde diagnostiek. Inderdaad mag men zeggen, dat de kennis van de histopathologie, ja zelfs van de normale histologie bij den grooten vooruitgang op heilkundig gebied wat in het gedrang is gekomen. Derhalve is de onderneming van een werk als dit met vreugde te begroeten. En dat hiervoor de keel-, neus-, oorarts OSCAR BECK samenwerking heeft gezocht met den patholoog-histoloog BAUER wijst stellig op juist inzicht en wekt vertrouwen. In deze eerste aflevering worden platen gegeven van *normaal* slijmvlies van neustusschenschot, schelpen, kaakholte, zeefbeen en wiggebeen, voor waardeering van de pathologische beelden zeker onmisbaar en als zoodanig hier op hun plaats. Als middel om bij de vakgenooten belangstelling te wekken en het hen gemakkelijk te maken zich uit één boek grofweg te oriënteren zal dit werk op deze wijze zeker kunnen slagen. De afbeeldingen en de verklarende tekst zijn zóó,

dat de „Praktiker”, voor wien de schrijver hun arbeid bestemden, wel niet door te veel afdalen in bijzonderheden zal worden afgeschrikt, maar zal misschien ook niet iedereen bevredigd worden, voor wien juist in de details de moeilijkheden liggen.

Ook hier weer jammer: te veel getuigenis van drukkerstechniek. Alle platen zijn in natuurlijke kleuren weergegeven haematoxylineosine-paerparaten. Hoeveel meer afbeeldingen en toelichtenden tekst zou de koper niet voor hetzelfde geld kunnen verkrijgen, als in plaats van aquarellen duidelijke zwart-wit teekeningen gemaakt waren en als de uitgever het zijne had gedaan om het boek zoo sober mogelijk uit te geven. Laat men kleurendruk bewaren voor gevallen, waar daardoor zeer specifieke kleurreacties (b.v. van amyloïed) duidelijker kunnen worden weergegeven. Voor de volgende afleveringen worden aangekondigd platen van atrophie en degeneratie, van hypertrophie en hyperplasie, van hyperaemie en oedeem, van ontstekingen, van specifieke granulatiegezwollen (tuberculose, syphilis, rhinosclerom) en tenslotte van goedaardige en kwaadaardige gezwollen, benevens van enkele gevallen van onzekere diagnose.

P. H. G. VAN GILSE.

Einführung in die Physikalische Chemie für Biochemiker, Mediziner, Pharmazeuten und Naturwissenschaftler von Dr. WALTHER DIETRICH. Zweite verbesserte Auflage. Berlin, JULIUS SPRINGER, 1923, 105 bldz.

Dit kleine boekje, waarvan de eerste druk in 1920 uitkwam, is bestemd voor hen, die geen tijd hebben, de vele grootere werken, die reeds op dit gebied bestaan, te bestudeeren. Men vindt er, natuurlijk zeer in het kort, behandeld de osmotische verschijnselen, de leer van het scheikundig evenwicht, de reactie van oplossingen (waterstof-ionen-gehalten), de leer der electrolyten, de kolloïdale stoffen en nog enkele andere onderwerpen. De tweede druk verschilt slechts zeer weinig van den eersten, de hoofdstukken over de massa-werking en dat over de kolloïden zijn een weinig aangevuld. Het boekje kan hen, die een uiterst kort en elementair overzicht wenschen van de algemeene scheikunde en haar beteekenis voor de biologie, zeker worden aanbevolen.

RINGER.